

EUROPEAN HUMANITIES STUDIES:
State and Society

**EUROPEJSKIE STUDIA
HUMANISTYCZNE:
Państwo i Społeczeństwo**

III 2016

EUROPEAN HUMANITIES STUDIES:
State and Society

EUROPEJSKIE STUDIA HUMANISTYCZNE:
Państwo i Społeczeństwo

III 2016

SCIENTIFIC COMMITTEE/ KOMITET NAUKOWY

- Ivan Bekh – Institute of Problems of Education NAPS of Ukraine (Ukraine)
Zlata Boyko – Peoples' Friendship University of Russia (PFUR, Russia)
Magdalena Fitemicka-Gorzko – Pomorska Akademia w Słupsku (Poland)
Victor Kotsur – Perejaslav-Khmelnytsky State Pedagogical University by Grygoriy Skovoroda" (Ukraine)
Oleksandr Ijashenko – National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine (Ukraine)
Irina Manokha – East European Institute of Psychology (France - Ukraine)
Liliana Martynkovskaja – Psychological Institute (Russia)
Olexandr Melnyk – Institute of Problems of Education NAPS of Ukraine (Ukraine)
Vladimir Menshikov – Daugavpils University (Latvia)
Andrzej Mirski – Andrzej Frycz Modrzewski Krakow University (Poland)
Katerina Ovcharek – Institute of Positive Psychology (Bulgaria)
Janna Petrochko – Institute of Problems of Education NAPS of Ukraine (Ukraine)
Vitaly Rubtsov – Moscow Psychological and Pedagogical University (Russia)
Valentyn Rybalka – East European Institute of Psychology (France - Ukraine)
Sergiy Ryk – Perejaslav-Khmelnytsky State Pedagogical University by Grygoriy Skovoroda" (Ukraine)
Oleksandra Savchenko – National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine (Ukraine)
Irina Simaeva – Baltic Federal University by I. Kant (Russia)
Gabriele Simoncini – John Cabot University (USA), Richmond The American International University in London (United Kingdom), GENF International consulting (Italy)
Irina Surlina – Pomorska Akademia w Słupsku (Poland)
Hitoko Takoyasu – Kyoto Women's University (Japan)
Jaroslava Vasylykevych – Perejaslav-Khmelnytsky State Pedagogical University by Grygoriy Skovoroda" (Ukraine)
Aleksandr Vlnogradov – National University of "Kyiv-Mohyla Academy" (Ukraine)
Herbert Gottfried Zoglowek – Pomeranian University, Słupsk (Poland); University of Tromsø-Norwegian Arctic University, Alta (Norway)

EDITORIAL BOARD/ KOMITET REDAKCYJNY

- Irina Manokha – Chief Editor, Doctor of Science, Professor
Andrzej Mirski – Editor of Series, Ph.D., Associate Professor
Irina Surlina – Editor of Series, Doctor of Science, Professor
Olexandr Breusenko-Kuznetsov – Deputy Editor, Ph.D., Associate Professor
Aleksandr Vlnogradov – Science Editor, Ph.D., Associate Professor
Ganna Morozova – Administrative editor, Language Editor (ukr., rus.)
Gwojciech Zholnirsky – Language Editor (pol.)
Kateryna Popravka – Language Editor (engl.)
Ganna Myronenko – Language Editor (engl.)

Project of cover page and maket-book: Olexandr Omelyan

EDITOR/ WYDAWCA

East European Institute of Psychology/ Wschodnioeuropejski Instytut Psychologii – str. Holosiivska 13, of 5/115/0, 03039, Kyiv, Ukraine

The Faculty of Social Sciences (Pomeranian University in Słupsk) / Wydział Nauk Społecznych (Akademia Pomorska w Słupsku) – ul. Bohaterów Westerplatte 64, 76-200, Słupsk, Poland

Peer reviewed journal/ Czasopismo recenzowane

The list of reviewers is published in the last issue of a given year.

Lista recenzentów jest drukowana w ostatnim numerze danego roku.

ISSN 2443-9025 European humanities studies

ISSN 2450-6486 European Humanities Studies: State and Society

1.

ФІЛОСОФІЯ ТА ПСИХОЛОГІЯ ОСВІТИ

PHILOSOPHY AND PSYCHOLOGY
OF EDUCATION

Ольга Мельникова

Сутність превентивної діяльності дошкільного педагога у формуванні особистості дитини

Постановка проблеми. Проблема превентивності набуває гостроту у зв'язку з тим, що діти формуються в складних соціокультурних умовах, невірніоваженості соціальних процесів суспільства [9, с. 6]. Превентивне виховання забезпечується на законодавчому рівні Законами України «Про охорону дитинства», «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю» та ін. Як зазначається в Концепції превентивного виховання дітей і молоді в системі освіти України: «Вивчення сучасної виховної ситуації вказує на неблагополуччя у світі дитинства. Наразі в дитячому середовищі спостерігається нехтування правовими, моральними, соціальними нормами, спад інтересу до навчання і суспільно корисної праці. Особистість сучасних дітей вирізняє не лише прогресуюча відчуженість, підвищена тривожність, духовна спустошеність, цинізм, жорстокість, прояви різних форм насильства та агресії, грубе ставлення до дорослих, низький рівень емоційної прихильності до членів родин, а й відбувається інституалізація девіантної поведінки» [7, с. 1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розробкою питань щодо сутності превентивної діяльності займаються вчені С. О. Беличева, Т. Д. Дем'янюк, О. О. Єжова, С. В. Кириленко, Л. В. Кондрашова, Н. Ю. Максимова, Н. С. Маляр, В. М. Оржеховська, В. А. Попов, А. П. Сманцер, Т. Є. Федорченко та інші.

Мета статті – розкрити сутність превентивної діяльності дошкільного педагога у формуванні особистості дитини.

Виклад основного матеріалу дослідження. У Державній національній програмі «Освіта: Україна XXI століття» одним із стратегічних завдань є створення умов для формування творчої особистості дитини, реалізація та самореалізація її природних задатків і можливостей в освітньому процесі. Проте у суспільстві переважають негативні явища, які впливають на формування особистості, її психічне, соціальне, фізичне та моральне здоров'я. Саме тому в освітньому середовищі дошкільного навчального закладу педагог повинен бути готовим до співпраці з дітьми з відхиленнями у поведінці, формувати здорову особистість дитини через впровадження у навчально-виховний процес превентивної діяльності.

Для більш повнішого з'ясування сутності превентивної діяльності дошкільних педагогів, розкриємо поняття «превенція», «превентивний», «превентивне виховання», а також окреслимо, що вкладають у змістове наповнення цих понять сучасні дослідники.

На теренах української педагогіки дефініція «превентивний» з'явилася у 1994 році, як наслідок співпраці ЮНЕСКО та Академії педагогічних наук України.

Взагалі превенція простежується у багатьох галузях наук, серед яких можемо виокремити психологію та педагогіку, на наш погляд, важливі у формуванні особистості дитини.

Психологічний аспект превенції передбачає осмислення психічної схильності дітей до неадекватної поведінки, виявлення особливостей регуляції мотиваційного, емоційного, вольового і морального стану дітей, здатних до порушення дисципліни, асоціальної поведінки. Психологічні дослідження показують, що у більшості дітей зустрічаються різноманітні проблеми: труднощі у навчанні, порушення поведінки, які найчастіше переростають в асоціальну поведінку. Як відзначає С. О. Беличева «велику роль серед причин, що обумовлюють різноманітні відхилення, відіграють соціально-психологічні, психолого-педагогічні та психобіологічні чинники, знання яких необхідні для ефективної виховно-профілактичної діяльності» [1, с. 21].

У педагогічному аспекті превенція є загальним попередженням, запобіганням негативних дій і поведінки дітей, а також педагогічною допомогою і підтримкою у важких ситуаціях. Тобто педагог у тісній взаємодії з батьками повинен оберігати дитину від участі у сумнівних справах і діяльності. Першочерговими завданнями для дошкільного педагога повинно бути формування у дітей неприйняття негативної поведінки; виховання вольових якостей, що забезпечують негативне ставлення до асоціальної поведінки; попередження ускладнень в навчанні, діяльності, поведінці, тощо. З цього приводу Л. В. Кондрашова зазначає, що «суть педагогічних дій, покликаних унеможливити виникнення і закріплення шкідливих звичок у дітей, полягає в тому, що педагог – не диктатор, і не поводитир, а тільки організатор соціального виховного середовища» [2, с. 36.]

В свою чергу, А. П. Сманцер відзначає, що «превенція – це загальне попередження, запобігання, випередження негативних дій і поведінки дітей, а також допомога і підтримка у складних ситуаціях» [11, с. 73–74]. Отже, превенція є, в першу чергу, загальним запобіганням, яке повинно оберігати дитину від участі у сумнівних справах, аморальної поведінки і ганебної діяльності, впливу негативних умов життя, тощо.

Превенція передбачає випереджаючі дії педагогів, вихователів, тобто випередження негативних дій і вчинків дітей. Вони не дають можливості проявитися в ускладненнях у навчанні, поведінці та життєдіяльності дітей. Випереджаючі дії можливі тільки тоді, коли педагоги володіють повною мірою інформацією щодо соціальної ситуації в дошкільному навчальному закладі та поза ним, знають індивідуальні особливості дітей, які можуть порушити встановлені норми і правила. Багато з негативних вчинків дітей можна попередити, адже психологічно більш ефективно впливають на формування особистісних якостей дітей не покарання, а заохочення та позитивний приклад дорослих. Тому превенція є своєчасною допомогою дитині у вирішенні її життєвих проблем, педагогічною підтримкою у розвитку її індивідуальності. У цьому контексті В. Я. Ликова підкреслює, що педагогічна підтримка «сприятиме успішному просуванню дитини в розвитку, у виборі особистісного самовизначення і самоздійснення» [3, с. 574].

В основу педагогічної підтримки, як превентивного засобу, О. С. Газманом покладено концепцію щодо необхідності і можливості дошкільного педагога і дітей спільно долати труднощі, спираючись

на мотиви і потреби останніх. У систему педагогічної підтримки він включає психологічну, соціальну та медичну складові. Превентивна роль педагогічної підтримки полягає у прагненні вихователя послабити дискомфортний стан дитини і забезпечити сприятливий психологічний стан, що сприятиме її особистісному зростанню.

Разом з тим, входження дитини до нового соціального середовища потребує превентивно-педагогічної підготовки не тільки педагогів, але й батьків, які беруть активну участь у житті дошкільного закладу. Тому необхідно приділяти значну увагу роботі з батьками щодо превентивного виховання дошкільників.

Одним з найважливіших завдань дошкільного навчального закладу і сім'ї є діяльність щодо попередження труднощів, що виникають у дітей у навчальній діяльності, поведінці, міжособистісних взаєминах з однолітками, тощо. Адже завжди легше попередити те чи інше негативне явище в поведінці дітей, аніж потім їх перевиховувати. З цього приводу А. В. Мудрик зазначає «педагогу необхідно чітко уявляти різні аспекти життєдіяльності дитини, за допомогою яких вона формується, адже тільки на основі цих уявлень можна здійснювати управління усім процесом формування особистості дитини та її окремими сторонами» [4, с. 5].

Таким чином, превенція включає в себе: попередження, запобігання, усунення деструктивних факторів у поведінці дитини; гуманізацію та гармонізацію відносин дошкільного педагога і дітей; виховання вольових якостей, що забезпечують стійкість дітей до можливості прояву відхилень у поведінці у дошкільному навчальному закладі, вдома, на вулиці. Превенції властиве випередження вчинення дітьми негативних вчинків, асоціальної поведінки, а також надання педагогічної допомоги, педагогічної підтримки у важких ситуаціях. Превенція дозволяє дошкільному педагогу захистити вихованців від негативних впливів навколишнього середовища, попередити відхилення, приймати їх такими, якими вони є, а потім спільно з ними прагнути до самовдосконалення.

У свою чергу, В. М. Оржеховська зазначає, що превентивність це «творчий трансформований підхід до виховання, спрямований на вирішення мети і завдань превентивної практики, яка за сучасних умов розвитку різних соціальних інституцій (соціальної педагогіки, психології, дитячої правозахисної практики та ін.) децю випередила теорію» [6, с. 16]. На її думку, превентивність має бути складовою будь-якої соціально-педагогічної дії, оскільки істотно підсилює позитивні

тивний потенціал суб'єктів взаємодії [6, с. 17-25].

Дослідниця вважає, що превентивність має бути включена до усього навчально-виховного процесу у системі «дошкільна ланка – школа – навчальні заклади різних типів і рівнів акредитації – громадська організація» [6, с. 21].

Таким чином, ідеї превентивності, висловлені науковцями паразі є пріоритетними у системі освіти, особливо на початковій ланці – в дошкільному навчальному закладі.

Превентивне виховання, у дослідженнях вітчизняних та зарубіжних учених (С. О. Беличева, В. Г. Бочарова, Ф. Гельмут, С. Девіс, Ш. Рамон, С. Саррі, С. Шардлоу та ін.) трактується як науково обґрунтовані і своєчасно вжиті заходи, спрямовані на запобігання асоціальної поведінки та збереження здоров'я дітей. Тому розроблена вітчизняними ученими Концепція превентивного виховання дітей і молоді є новою філософією виховання, спрямованою на позитивну соціалізацію особистості в складних умовах сучасного розвитку [6, с. 18].

На переконання В. М. Приходько, «превентивне виховання – це соціальна реакція, що об'єктивно постала на часі, на суспільну потребу у виживанні та збереженні генофонду України. Це нова філософія виховання, в основі якої лежить необхідність здійснення педагогічної, медичної, психологічної, юридичної практики в умовах сьогодення» [10, с. 2]. Як наслідок, головними принципами побудови системи превентивного виховання, на думку вченого є:

- принцип комплектності;
- принцип системності;
- принцип науковості;
- принцип інтегрованості;
- принцип мобільності;
- принцип наступності;
- принцип конкретності.

В. Блум надає децю інше визначення поняттю «превентивне виховання» – «науково обґрунтовані та вчасно вжиті заходи, спрямовані на запобігання життєвим негараздам; збереження, підтримку та захист нормального рівня життя й здоров'я людей; сприяння у досягненні поставленої мети та розкритті їхнього внутрішнього потенціалу» [10, с. 4].

Серед пріоритетних завдань превентивного виховання В. М. Оржельовська виокремлює: «стимулювання дітей до здорового способу життя й позитивної соціальної орієнтації; навчання з раннього віку

State and Society / Państwo i Społeczeństwo

навичок охорони свого життя; зміцнення здоров'я, зберігаючи технології навчання й виховання; розвиток національної мережі шкіл сприяння здоров'ю» [6, с. 18].

О. І. Пилипенко розглядає превентивне виховання «не як суворо регламентовану систему правил, настанов і заходів, а як індивідуально спрямовану діяльність, що перебуваючи в постійному режимі соціально-педагогічного моніторингу, коригує особистість, допомагає їй зберегти здоров'я та безпечно поводитись» [8, с. 74].

Зупинимось на сутності превентивної діяльності дошкільного педагога щодо попередження труднощів дітей у навчанні, поведінці і діяльності, запобігання асоціальної поведінки і дій. Діяльність, за визначенням філософської енциклопедії, це «специфічно людська форма активного ставлення до навколишнього світу, зміст якої складає його доцільна зміна і перетворення» [5, с. 633].

Сучасний дослідник А. П. Сманцер розглядає превентивну діяльність як активність вихователя при взаємодії з дітьми. Вона спрямована на виховання творчої особистості, здатної до активних дій щодо попередження відхилень від прийнятих норм і правил поведінки, виховання вольових зусиль збереження стійкості до будь-яких проявів асоціальної поведінки в суспільстві. Метою превентивної діяльності, на його думку, є надання допомоги особистості у виробленні захисних механізмів, що дозволяють не піддаватися впливу асоціальних проявів в дитячому, сімейному середовищі, формування гуманної та соціально відповідальної особистості, а також, яка усвідомлює необхідність запобігання можливих відхилень, що можуть призвести її до порушення затверджених моральних і правових норм в мікро- і макросередовищі [11, с. 74]. Тобто превентивна діяльність – це вид виховної діяльності, що сприяє оволодінню дітьми необхідними компетенціями, що дозволяють осмислено ставитися до будь-яких негативних явищ в суспільстві; формуванню у них ціннісних орієнтацій на не допущення асоціальних дій; стимулювання прагнення до утвердження моральної життєвої позиції. Саме залучення дітей до превентивної діяльності наочно показує дитині, як вона повинна реалізувати себе, як спілкуватися з оточуючими людьми, тощо.

Грунтуючись на дослідженнях науковців (Л. В. Кондрашової, В. М. Оржеховської, О. І. Пилипенка, А. П. Сманцера), можна виокремити пріоритетні завдання превентивної діяльності:

- створення умов для формування позитивних якостей особистості дитини у процесі різних видів діяльності;

- забезпечення психолого-педагогічної та соціальної діяльності;
- вивчення і обґрунтування умов і факторів, що сприяють виникненню негативної поведінки у дітей;
- надання комплексної психолого-педагогічної допомоги дітям;
- виховання інтересу до здорового способу життя та сприяння навчанню з раннього віку навичок охорони здоров'я, а також й зміцнення свого життя та здоров'я;
- залучення та взаємодія усіх суб'єктів превентивної роботи: педагогів, психологів, батьків, тощо.

У цьому контексті Л. В. Кондрашова виділяє низку особливостей превентивної діяльності:

- надання неповнолітнім права вибору;
- стимулювання пізнавальної активності кожного учасника навчально-виховного процесу;
- врахування вікових, індивідуальних, психологічних та фізичних можливостей кожної дитини, інтересів особистості, емоційного стану, рівня розвитку, тощо;
- володіння методикою виявлення і усунення психологічних, фізичних і пізнавальних труднощів дітей, з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей обирати педагогічно грамотну тактику розвитку особистості;
- допомога вихованцям у виробленні навичок співпраці, вихованні моральних якостей, товарищескості, взаємодопомоги тощо;
- моделювання ситуацій у житті дитини, що вимагають від кожного волі, здібностей, вирішення поставлених завдань [2, с. 171].

Таким чином, превентивна діяльність дошкільного педагога сприятиме становленню особистості дитини, яка володіє моральними якостями, духовним та інтелектуальним потенціалом, а також здатна бути відповідальною за свої вчинки.

Дошкільному педагогу важливо залучити дитину до творчості, продуктивної діяльності (малювання, ліплення, конструювання, тощо), тобто знайти шляхи відходження дитини від негативних інтересів та допомогти перейти до позитивних.

З огляду на зазначене, ми дійшли висновку, що у роботі з дітьми, які виявляють негативну поведінку, дошкільний педагог повинен володіти низкою компетенцій з основ превентивної діяльності, формувати здорову особистість дитини, бути готовим до співпраці з ними та їхніми батьками. Разом з тим, впровадження превентивної діяль-

ності до навчально-виховного процесу дошкільного навчального закладу забезпечить розвиток гармонійної, творчої особистості дитини та, водночас, надасть платформу для запобігання негативних проявів поведінки у дошкільників.

Перспективними науковими розвідками уважасмо дослідження присвячені висвітленню проблеми готовності дошкільних педагогів та сім'ї до превентивного виховання дітей дошкільного віку.

Список використаних джерел:

1. Беличева С. А., Основы превентивной психологии. – М.: Редакционно-издательский центр Консорциума «Социальное здоровье России», 1994. – 221 с.
2. Кондрашова Л. В., Превентивная педагогика / Л. В. Кондрашова. – К.: Вища школа, 2005. – 231с.
3. Лыкова В. Я., Педагогическая поддержка как условие предупреждения социальных отклонений в поведении ребенка / В. Я. Лыкова // Превентивная педагогика научнопознание: сб. науч. ст. София, 2003, ч. 1. – С. 574.
4. Мудрик А. В., О воспитании школьников: кн. для кл. рук. / А. В. Мудрик. Изд., 2-е доп. и перераб. М., 1981. – С. 5.
5. Новая философская энциклопедия: в 4 т. – М., 2000. Т. 1. С. 633
6. Оржеховська В. М., Сучасні орієнтири превентивної педагогіки / В. М. Оржеховська, О. І. Пилипенко // Вісник АПН України «Педагогіка і психологія». – К., 2005. – №2 (47) – С. 17-25.
7. Оржеховська В. М., Пилипенко О. І. Концепція превентивного виховання дітей і молоді / В. М. Оржеховська // Життєтворчий потенціал реабілітаційної педагогіки. – К.: 2002. – с. 1.
8. Пилипенко О. І., Превентивна освіта в інтеграції класичних підходів: вісник АПН України «Педагогіка і психологія» / О. І. Пилипенко. – К., 2004. - № 1 (42). – С. 74-80.
9. Підготовка батьків до превентивного виховання: методичні рекомендації / За загальною редакцією Т. І. Туркот. – Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2012. – 60 с.
10. Приходько В. М., Превентивна педагогіка: наук.-метод. журнал «Вихова робота в школі» / В. М. Приходько. – К., 2006. - № 3. – С. 2-5.
11. Сманцер А. П., Превентивная педагогика: методология, теория, методика / А. П. Сманцер, Е. М. Рангелова. – Минск: БГУ, 2008. – 263 с.

Transliteration of References:

1. Belicheva S. A., Osnovy preventivnoy psihologii. – M.: Redaktsionno-izdatel'skiy tsentr Konsortsiyuma «Sotsialnoe zdorove Rossii», 1994. – 221 s.
2. Kondrashova L. V., Preventivnaya pedagogika / L. V. Kondrashova. – Vysha shkola, 2005. – 231s.

3. Lyikova V. Ya., Pedagogicheskaya podderzhka kak uslovie preduprezhdeniya sobstvennykh otkloneniy v povedenii rebenka / V. Ya. Lyikova // Preventivnaya pedagogika nauchnopoznanie : sb. nauch. st. Sofiya, 2003, ch. 1. – S. 574.
4. Mudrik A. V., O vospitanii shkolnikov : kn. dlya kl. ruk. / A. V. Mudrik. Izd., 2-e dop. i pererab. M., 1981. – S. 5.
5. Novaya filosofskaya entsiklopediya : v 4 t. – M., 2000. T. 1. S. 633
6. Orzhehovska V. M., Suchasni orlEntiri preventivnoyi pedagogiki / V. M. Orzhehovska, O. I. Pilipenko // VIsnik APN UkraYini «Pedagogika I psihologiya». – K., 2005. – #2 (47) – S. 17–25.
7. Orzhehovska V. M., Pilipenko O. I. KontseptsIya preventivnogo vihovannya dlitey I molodi / V. M. Orzhehovska // ZhittEtvorchiy potentsIal reabIItatsIynoYi pedagogiki. – K. : 2002. – s. 1.
8. Pilipenko O. I., Preventivna osvIta v IntegratsIyi klasichnih pIdhodIv : vIsnik APN UkraYini «Pedagogika I psihologiya» / O. I. Pilipenko. – K., 2004. - # 1 (42). – S. 74-80.
9. PIdgotovka batkIv do preventivnogo vihovannya: metodichnI rekomendatsIyi / Za zagalnoyu redaktsIeyu T. I. Turkot. – Herson : KVNZ «Hersonska akademiya neperervnoYi osvIti», 2012. – 60 s.
10. Prihodko V. M., Preventivna pedagogika : nauk.-metod. zhurnal «Vihovna robota v shkolI» / V. M. Prihodko. – K., 2006. - # 3. – S. 2-5.
11. Smantser A. P., Preventivnaya pedagogika: metodologiya, teoriya, metodika / A. P. Smantser, E. M. Rangelova. – Minsk : BGU, 2008. – 263 s.

Автор

Ольга Мельникова

*кандидат педагогічних наук, доцент,
кафедра психолого-педагогічної, превентивної
та інклюзивної освіти, Уманський
державний педагогічний університет
імені Павла Тичини,
м. Умань, Україна
E. mail: olga@maistruk.com*

Анотація

ОЛЬГА МЕЛЬНИКОВА. Сутність превентивної діяльності дошкільного педагога у формуванні особистості дитини. У статті розкривається сутність превентивної діяльності дошкільного педагога у формуванні особистості дитини. Представлений аналіз особливостей та специфіки превентивної діяльності в системі

дошкільної освіти. Висвітлено та проаналізовано сутність *дефініцій «превентивний», «превенція», «превентивне виховання», «превентивна діяльність»* вітчизняними та зарубіжними дослідниками. **Ключові слова:** превентивна діяльність, негативні прояви поведінки, превентивне виховання, превенція, особистість дитини, дошкільний педагог, дошкільний навчальний заклад.

ОЛЬГА МЕЛЬНИКОВА. Сущность превентивной деятельности дошкольного педагога в формировании личности ребенка. В статье раскрывается суть превентивной деятельности дошкольного педагога в формировании личности ребёнка. Представлен анализ особенностей и специфики превентивной деятельности в системе дошкольного образования. Отражена и проанализирована суть дефиниций «превентивный», «превенция», «превентивное воспитание», «превентивная деятельность» отечественными и зарубежными исследователями.

Ключевые слова: превентивная деятельность, негативные проявления поведения, превентивное воспитание, превенция, личность ребёнка, дошкольный педагог, дошкольное учебное заведение.

OLGA MELNIKOVA. The essence of preventive activities preschool teacher in shaping a child's personality. The article deals with the essence of preventive activity of preschool teachers in the formation of child's personality, the analysis of features and specifics of preventive activities in preschool education. In the article was analyzed such essence of national and foreign researchers as «preventive», «prevention», «preventive education» and «preventive activity».

Key words: preventive activity, negative behavior, preventive education, prevention, child's personality, preschool teacher, preschool establishment.

- Юлія КУЛІНКА**
Підготовка майбутніх учителів до візуалізації уроків
трудового навчання з використанням перспективних
прийомів освіти. 207
- Лілія МАРТИНЕЦЬ**
Форми і методи професійного розвитку учителів
загальноосвітнього навчального закладу 219
- Ольга МАТЯШ, Наталія ШУСТОВА**
Засоби формування готовності та здатності майбутніх
учителів до професійного саморозвитку 232
- Ольга Мельникова**
Сутність превентивної діяльності дошкільного
педагога у формуванні особистості дитини. 248
- Ірина МІРОШНИК**
Роль свідомого в оволодінні іншомовним
граматичним матеріалом молодшими школярами 258
- Валентина ОНІПКО, Світлана ЯЛАНСЬКА**
Психолого-педагогічна та методична готовність
учителів до професійної діяльності у профільній школі . . . 269
- Ірина ПОСОХОВА, Олена КАЗАЧІНЕР**
Інклюзивна компетентність учителя іноземної мови як
складова його професійної компетентності. 280
- Карина САВЧЕНКО**
Моделювання педагогічних ситуацій при підготовці
майбутніх вихователів до професійної діяльності 291
- Олександр СЕМЕНОВ**
Організаційно-методичні засади гурткової роботи
зі старшими дошкільниками у позашкільному
навчальному закладі. 302
- Артем СМОЛЮК**
Формування готовності до професійного саморозвитку
майбутніх учителів початкової школи в умовах
педагогічного коледжу 314
- Тетяна ШВЕЦЬ**
Соціально-педагогічна профілактика протиправної
поведінки школярів 327

Alia KULINKA	
Preparation of teachers to visualize the lessons of labor studies using advanced methods of education	207
Alia MARTYNETS	
Forms and methods of teacher's professional development in comprehensive schools	219
Olgga MATYASH, Natalla SHUSTOVA	
Means of formation of professional capacity for self-development of future teachers	232
Olgga MELNIKOVA	
The essence of preventive activities preschool teacher in shaping a child's personality.....	248
Olga MIROSHNYK	
The role of primary school learners' awareness in mastering foreign language grammar material	258
Valentyna ONIPKO, Svetlana YALANSKA	
Psychological, pedagogical and methodological readiness of teachers to professional activities in profession-oriented school	269
Olga POSOHOVA, Olena KAZACHINER	
Foreign language teacher's inclusive competence as a part of his professional competence.....	280
Carina SAVCHENKO	
Simulation teaching situations when preparing future teachers for professional activity	291
Aleksandr SEMENOV	
Organizational-methodical grounds of circle activity with senior preschoolers at the out-of-school educational establishment.....	302
Artem SMOLYUK	
Formation of readiness for professional self-development of primary school teachers in terms of pedagogical college.	314
Tatyana SHVETS	
Socio-pedagogical prevention of illegal behavior of schoolchildren.....	327